

Zpráva o šetření

ve věci užití vyhrazeného parkoviště s neplatným parkovacím průkazem

Manželé B. (paní A. B., dále jen „stěžovatelka“, a pan C. B.) se na veřejného ochránce práv obrátili podnětem vůči rozhodnutí Městského úřadu Orlová¹, jímž stěžovatelku uznal vinnou z přestupku provozovatele vozidla, a navazujícímu rozhodnutí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje², kterým zamítl odvolání stěžovatelky.

Po prošetření a vyhodnocení předložených podkladů vydávám tuto zprávu.

A. Shrnutí závěrů

Stěžovatelka se užitím parkoviště vyhrazeného pro osoby tělesně postižené bez platného parkovacího průkazu nedopustila přestupku. S ohledem na další okolnosti (zejm. zjevná trvalost zdravotního postižení držitele v té době neplatného parkovacího průkazu) nebyl naplněn materiální znak přestupku.

B. Skutková zjištění

Stěžovatelka dne 11. listopadu 2018 kolem 10. hodiny v Orlové-Lutyni na ulici 17. listopadu, na parkovišti před OD Lidl, zaparkovala na parkovišti vyhrazeném pro osoby tělesně postižené.

Vozidlo bylo označeno parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením, jehož platnost však skončila 31. prosince 2015.

Městský úřad Orlová stěžovatelku coby provozovatelku vozidla vyzval k úhradě určené částky (1 000 Kč). Vzhledem k tomu, že [REDACTED] byli v době doručování výzvy v zahraničí, stěžovatelka určenou částku neuhradila. Protože Městský úřad Orlová nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení o přestupku (řidiče) vůči konkrétní osobě, přestupek odložil a dne 28. ledna 2019 vydal příkaz, jímž stěžovatelku uznal vinnou ze spáchání přestupku provozovatele vozidla.

Manžel stěžovatelky je stížen „praktickou slepotou“, o čemž stěžovatelka informovala Městský úřad Orlová ve svém odporu ze dne 13. února 2019.

Městský úřad Orlová následně dne 28. března 2019 vydal rozhodnutí, jímž stěžovatelku uznal vinnou ze spáchání přestupku provozovatele vozidla. K naplnění materiální stránky přestupku uvedl: *„Nebezpečnost jednání obviněné vyplývá jednak přímo ze skutečnosti, že jsou tato jednání kvalifikována jako zvláštní skutková podstata přestupku v zákoně o provozu na pozemních komunikacích, a jelikož by toto pojetí bylo možné považovat za zcela formalistické, je s ohledem na konkrétní okolnosti případu nutné uvést, že došlo k narušení zájmu společnosti na tom, aby v provozu na pozemních komunikacích*

1 Sp. zn. [REDACTED], ze dne 28. března 2019.

2 Sp. zn. [REDACTED], ze dne 7. října 2019.

nedocházelo ze strany účastníků provozu k porušování pravidel provozu, a tedy k ohrožování či omezování ostatních účastníků silničního provozu.“

Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka odvolání, v němž mj. doložila sedm fotografií, které ilustrují minimální obsazenost vyhrazených parkovacích míst. Ostatně i z fotografie Městské policie Orlová ze dne 11. listopadu 2018, na níž je zachyceno vozidlo stěžovatelky, je zjevné, že sousední vyhrazená parkovací místa jsou prázdná.

Odvolání stěžovatelky zamítl Krajský úřad Moravskoslezského kraje svým rozhodnutím ze dne 7. října 2019. K materiální stránce přestupku pak uvedl: *„Přestupky jsou činy nižší společenské škodlivosti, než je tomu u trestných činů, a jejich materiální stránka je naplněna v podstatě vždy, když je naplněna stránka formální, ledaže existují takové zvláštní okolnosti, které naplnění materiálního znaku vylučují. Krajský úřad konstatuje, že zvláštní okolnosti v případě nevyšly najevo (sporadické využívání parkovacího místa nelze považovat za zvláštní okolnost) a na základě známých okolností byl materiální znak přestupku naplněn. Správní orgán I. stupně vyšel ze zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Materiální znak přestupku, kdy řidič stál s vozidlem na parkovišti vyhrazeném pro vozidlo označené parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením po skončení doby platnosti tohoto průkazů (platnost byla do 31. 12. 2015), je naplněn porušením zájmu společnosti, kdy společnost má zájem na tom, aby, pokud zákon nestanoví jinak, parkoviště vyhrazené pro vozidlo označené parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením užívali držitelé platného průkazu.“*

K výši trestu pak krajský úřad uvedl, že *„... nejsou známy okolnosti, které by vedly k oprávněnému závěru správní trest pokuty neuložit, neboť by tím byla vcelku narušena spravedlnost trestání s ohledem na veškeré další trestané přestupce. ... V dané věci jde o typický případ daného druhu přestupku, žádné výjimečné okolnosti odůvodňující uložit pouze napomenutí krajský úřad neshledal.“*

Ve vyjádření k zahájení šetření krajský úřad toliko odkázal na své rozhodnutí o odvolání.

C. Právní hodnocení

Není sporu o tom, že i v rámci řízení o přestupku provozovatele vozidla je třeba zkoumat, zda jednání, jímž k porušení pravidel provozu došlo, naplňuje materiální znak přestupku. Přestupkem je totiž pouze to jednání, které naplňuje znaky skutkové podstaty (formální znak přestupku) a současně jde o jednání společensky škodlivé (materiální znak).³

Posuzování materiální stránky přestupku prochází v posledních letech určitým judikturním vývojem, avšak je zřejmé, že i když Nejvyšší správní soud připouští, že materiální znak je do jisté míry vyjádřen ve skutkové podstatě sám o sobě, není tomu tak ale vždy a je povinností správních orgánů se materiální stránkou přestupku zabývat.⁴

³ Viz § 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁴ Viz rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 As 78/2014, ze dne 19. prosince 2014 (dostupný na www.nssoud.cz):

Není jistě důvod pochybovat o tom, že v drtivé většině případů je již samotným naplněním formální stránky přestupku per se naplněna i stránka materiální, neboť již samotné legislativní vymezení pojmových znaků jednotlivých přestupků

V rozhodnutí Městského úřadu Orlová však jeho odůvodnění naplnění materiálního znaku zcela chybí, protože výše citovaný odstavec v podstatě říká, že jelikož došlo k naplnění formálního znaku přestupku (tj. k porušení pravidel provozu), je tím naplněn i znak materiální. Toto pojetí však sám v předchozí větě považuje za zcela formalistické.

Rozhodnutí krajského úřadu trpí stejnou vadou. Naplnění materiálního znaku totiž shledává ve využití parkoviště vyhrazeného pro vozidlo označené parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením někým, kdo platný parkovací průkaz nemá. To je ale opět jen popis formální stránky přestupku.

Na rozdíl od obou správních orgánů mám za to, že v tomto případě k naplnění materiálního znaku přestupku nedošlo.

Smyslem takto vyhrazených parkovišť (pro vozidla přepravující osobu těžce zdravotně postiženou) je usnadnění běžného života lidem s určitým postižením. Je pravda, že vozidlům, která nejsou označena platným parkovacím průkazem, je na těchto místech zakázáno zastavení i stání. Přestupkem pak je neoprávněné stání na vyhrazeném parkovišti.

Za standardní zneužití parkoviště vyhrazeného pro vozidlo přepravující osobu těžce zdravotně postiženou považuji zejm. situace, kdy zde parkující vozidlo žádnou těžce zdravotně postiženou osobu nepřepravovalo, a to bez ohledu na platnost parkovacího průkazu (je-li jím vozidlo označeno). Jde o situace, kdy dojde ke zneužití platného parkovacího průkazu, nebo situace, kdy vozidlo takovým průkazem ani označeno není a ani reálně těžce zdravotně postiženou osobu nepřepravovalo.

Tyto situace se však odlišují od dalších možných variant. Např. situace, kdy vozidlo těžce zdravotně postiženou osobu přepravuje a využije vyhrazeného parkoviště, avšak vozidlo není označeno platným parkovacím průkazem, protože jej např. dotyčný zapomněl doma.

Stejně tak vidím rozdíl mezi standardním zneužitím vyhrazeného parkoviště a nyní řešenou situací. Manžel stěžovatelky je stížen takovým zdravotním postižením, o němž si dovoluji tvrdit, že je trvalé, a lze se jen stěží domnívat, že po uplynutí doby platnosti parkovacího průkazu pominulo. To lze ostatně zpětně dovodit i z toho, že manžel stěžovatelky dnes disponuje novým parkovacím průkazem.

Jestliže vozidlo stěžovatelky v době jeho zaparkování na vyhrazeném parkovišti přepravovalo osobu těžce zdravotně postiženou, avšak bylo označeno parkovacím průkazem s prošlou platností, k žádnému porušení veřejného zájmu nedošlo. Vyhrazené parkoviště plně posloužilo svému účelu.

D. Informace o dalším postupu

Krajský úřad pochybil tím, že nesprávně posoudil naplnění materiálního znaku přestupku a odvoláním napadené rozhodnutí Městského úřadu Orlová potvrdil.

předpokládá, že jde o jednání společensky škodlivá, respektive (v míře odpovídající povaze přestupků) nebezpečná. Mohou však nastat výjimečné případy, kdy tomu tak, s ohledem na specifické okolnosti věci, nebude. Je tedy imanentní povinností správních orgánů rozhodujících v přestupkových věcech zabývat se i tímto aspektem věci.

Zprávu zasílám řediteli Krajského úřadu Moravskoslezského kraje a podle § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv žádám, aby se ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřil ke zjištěným pochybením a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje mé dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

Zprávu zasílám rovněž stěžovateli.

Brno 25. února 2020

JUDr. Stanislav Křeček, v. r.
veřejný ochránce práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)